

REVISTA NOVA

Any I

Barcelona, 18 d'Abril de 1914

Núm. 2

- ¡Desventurada de mi... que'l meu marit m'ha sortit cornut!

REDACCIÓ: Clarís, 99.

ADMINISTRACIÓ: CORTS CATALANES, 644 (BOTIGA
«LA PINACOTECA»).

NO'S TORNEN ELS ORIGINALS :: LA RESPONSA-
BILITAT DELS MATRIXOS A CÀRREC DE L'AUTOR

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ { CATALUNYA. 12 PTES. ANY
RESTO D'ESPANYA . . . 15 » »
ESTRANGER. 20 » »

Número solt, 20 cèntims.

BLANCO Y BOSCH

CALL·21: S. HONORAT·1 i 3: i FRUITA·5 (PLAÇA S. JAUME).

*carpetes . cortinatjes .
vendes al engròs*

importació directa de

TELEF.

stors . damascs . velluts .

i a la menuda

tapiços orientals

190

CHOCOLATE
TUPINAMBA
ES EL MEJOR

Regàs

*Banquets
Luncheons*

FERRAN 7

TELÈFON 230

QUALITAT ROVIRALTA

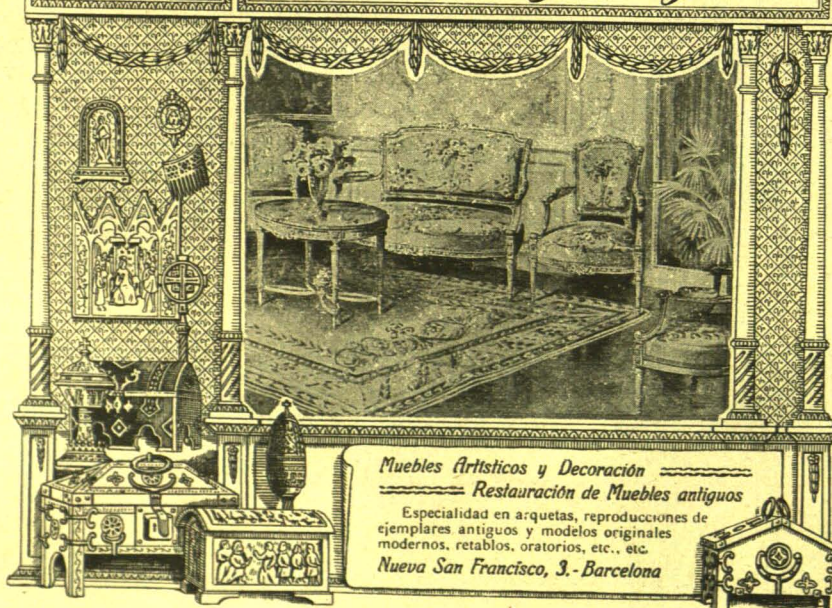
MÉDECINE
SCIENCES · LITTÉRATURE
Librairie Fran-
çaise et Alle-
mande: **Roig**
Concell de
Cent. 331
APROP BBLA CATALUNYA

MERCERIA · LABORS ·
NOVETATS
RIERA i CANET

PORTAL DEL ÀNGEL
15 · 17

Ebanisteria

Juan Puigdengolas

Muebles Artísticos y Decoración
Restauración de Muebles antiguos

Especialidad en arquetas, reproducciones de
ejemplares antiguos y modelos originales
modernos, retablos, oratorios, etc., etc.

Nueva San Francisco, 3.-Barcelona

Palmar

ANTIGUITATS
MOBLES
CUADROS
PORTA
FERRI
CA.
18

Hi hà tres classes de
dones:

1.ª Dones que desit-
gen que'ls fassin pe-
tons;

2.ª Dones que no
deixen fer-se petons;

3.ª Dones que sem-
bla com si volguessin
deixar-se fer petons,
però no permeten que
cap home els ne fassi.

A les primeres, els
homes els ne fan.

A les segones, els ho-
mes no'ls ne fan.

A les darreres... els
homes s'hi casen.

(Photo-Bits. Londres)

— ¿Cómo te llamas, noia?
— Cinteta.
— ¿Sinteta? Eso sí que no lo creo...

LA SANTA RUTINA

ESCANDALITZA el senyor Jori de veure alternant en nostres pàgines l'humorisme i la caricatura amb l'art serio, i titlla, en conseqüència, la nostra Revista d'híbrida i estèril.

Recomanem a les persones qui estiguin enguniades, com el nostre interpelant, per aquesta suposada incompatibilitat i en vul-

guin saber els motius, que llegeixin nostre Prospecte-programa i la *Salutació* del nostre primer número, aon s'hi donen les raons, totes plausibles.

Nosaltres no podem creure, com el nostre preopinant, que la caricatura sia un art inferior, i que l'artista capaç de fer una caricatura no sia capaç de sentir i executar rès estèticament: creiem tot lo contrari. Els exemples en apoi de nostra creença que podríem citar serien abrumadors. Ens basta, emperò, a tots els artistes que integrem REVISTA NOVA estar convençuts de que la Essència de la Bellesa està en l'art serio i en l'art alegre, per a conrear-los alhora. Això permet donar al nostre públic veritables obres inèdites, ademés de les reproduccions, i beneficiar, per lo tant, als nostres millors dibuixants i escriptors humoristes. No sabem què dir, en canvi, per a convence'l, al qui no sab veure Bellesa en els dibuixos dels nostres *Babel*, *Remigijs*, *Junceda*, etz., i en la prosa espiritual dels nostres escriptors.

Per a acabar, ens cal fer constar que no es cert que REVISTA NOVA sia l'orgue del *Saló de les Arts i dels Artistes*, ni de cap altra agrupació.

LA REDACCIÓ

LA NINETA FA LA DIGESTIÓ

PER RAMÓN GOMIS

A Nineta ha acabat de dinar. El seu nas porta un xic de rovell d'ou; la seva boca, allargada per l'impressió circular de les vores d'una copa, que segurament contingué un líquid fosc i suculent, ajuda'l nas en la feina de ridiculitzar a l'incauta Nineta.

I però què se li'n dona a l'ingènua Nineta de la seva propia respectabilitat, mentres per l'espai se fassin i desfassin les meravelloses salsitxes i tortells de fum blau que el papa fabrica, a la manera dels déus i dels prestidigitadors, bo-i-repatat en un balanci de tela crua.

La Nineta, extasiada, ha tingut suara un moment de lucidesa: l'àngel de la guarda li acaba de revelar el secret d'aquella magia estupenda. No es precisament el papa el qui obra'l prodigi sinó'l cigar, o bé, apurant la deducció, la punta del cigar. La Nineta observa com el miracle se va manifestant poc a poc amb el gastament del cigar; ja comença a perdre la paciència per a saber-ne la darrera paraula i quan el papa, distretament, s'atura de fumar, la Nineta, amatenta, instiga:

— ¡Fuma, papa, fuma, que la cendra ja va sortint!

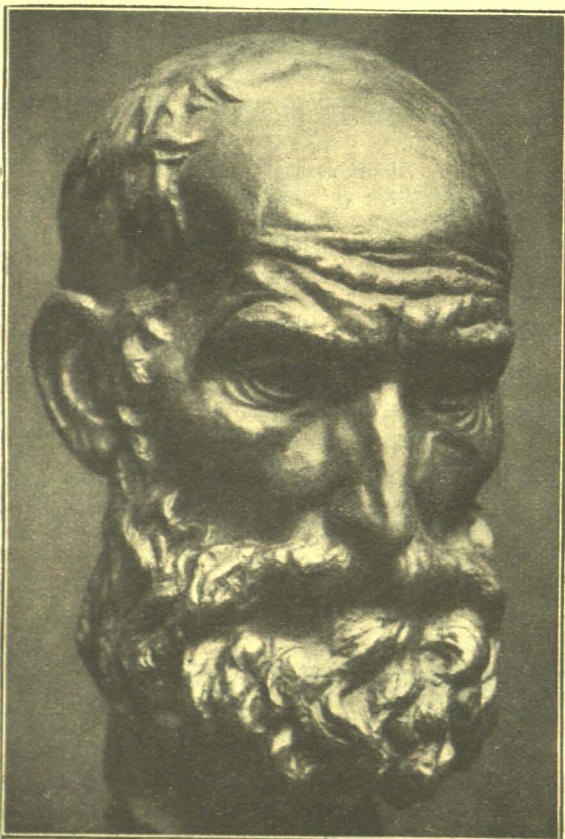
No copsar l'expressió més que aproximadament és igual que mancarla.

Cal usar de la facilitat tot menysprenant-la. No obstant quan s'en tingui per cent mil francs, caldrà encara procurar-sen per valor de cinc cèntims.

INGRES

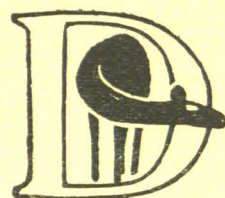

Dos aspectes d'una escultura den Gustau Violet

Escultura den Gustau Violet

GUSTAU VIOLET

DES d'aquestes planes saludem al notable artista d'ultra montanyes qui estigué dies enrrera entre nosaltres per a fer-nos conèixer les seves darreres produccions. La prova de deferencia que envers l'oblidada Barcelona ens ha donat al fer-nos saborejar les primicies del séu art, gens atormentat ni pedant, és d'aquelles que no poden passar per alt al nostre reportatge, perquè són escasses.

Les tres escultures que reproduim són, al nostre entendre, les més sòlides d'aquell notable aplec del Faïans Català.

INFORMACIÓ

DE PARÍS AL CEL

Aquest saltataulells den Marinetti ha publicat un manifest en llaor del *Music-hall*, on s'hi llegeixen coses tan originals i profundes com les següents:

«Mentres que'l teatre actual exalta la vida interior, la meditació professoral, la biblioteca, el museu, les lluites monòtones de la consciència, les disseccions estúpides dels sentiments, en fi, aqueixa cosa i aqueix mot immonds: *psicologia*, el *Music-hall* exalta la vida a l'aire lliure, l'acció, l'heroïsme, la traça, l'autoritat de l'instint i de l'intuïció. A la psicologia hi oposa lo que jo en dic la *fisicofollia*.

»El *Music-hall* ofereix a tots els països desprovists d'una gran capital única (com és ara Italia), un resum brillant de París, considerat com el fogar únic i obsessionador del luxe i dels plaers ultracivilitzats.»

Aleshores arribarà segurament que les famílies d'upa en lloc de sol·licitar la benedicció apostòlica *in articulo mortis* se pagaràn apatxe propi a tot estar per a quan arribi l'hora del *descabello*.

FRANCIS, FRANCISCÀ

Francis Jammes donà el passat Febrer una conferència sobre la poesia religiosa en l'hotel *du Foyer*, a París. Vingué a demostrar que tota poesia inspirada en l'amor de la Natura és un himne al creador. Ell, pel seu compte, llegí les pàgines admirables i conmovedores en que's parla dels ases que'l seguiràn al cel i sobre la mort del seu gos, per al qui demana a Déu la gràcia de poder contemplar a son amo durant tota l'eternitat.

Si aqueix *revival* franciscà pren l'arrencada, la nostra generació veurà la crema de les Acadèmies, dels Seminaris i dels Círcols Artístics; també veurà l'assassinat dels estadants de tota aqueixa arquitectura i del senyor Domènec Estapà.

¡Lloat sia Déu!

EL JUEU ERRAT

En la Revista *L'Effort Libre*, en Tristany Bernard demana que no's jutgi de la seva adaptació de l'*Hamlet*, de Shakespeare, fins que sia representada.

EXPANSIÓ SIMULTANISTA

En l'actual saló dels Independents, de París, el simultanisme ha compartit l'èxit de curiositat entre les teles enmarcades i les habillades per algun visitant i visitanta. El simultanisme indumentàric consisteix en introduir en les diverses peces del tallat dels vestits, barrets, samarretes, etc., colors diferents i xocants.

No's vagi ara a creure que Arlequí hagi influït per a rès en aqueixa moda, perquè l'Arlequí simultanista vesteix simplement d'un estamet de mescla cendrosa.

"AMERICA FOR EUROPEANS"

El govern dels Estats Units, per mediació de la Comissió interparlamentària del Congrés de Washington ha otorgat, d'ara endavant, la franquícia aduanera per a les obres d'art importades allí.

PETIT ASSAIG D'ESTRATEGIA I DE TÀCTICA CONTRA LA LITERATURA, ESPECIALMENT LA DRAMÀTICA

PER ALEXANDRE PLANA

I

INTRODUCCIÓ: Literatura: deformació del seu concepte. Signes generals en el nostre temps. Primera i segona classificació dels homes. La llei de Gresham. Oposició i lluita. Necessitat d'una estratègia i d'una tàctica.

La literatura és, en el lèxic universal, una paraula que avui vol dir ben altre cosa de lo que en el seu temps significava, de lo que per literari entenien els qui crearen el mot. Abans sembla que literatura volia dir expressió de lo que és bell mitjantçant la paraula o les lletres de que les paraules se formen. Ja sabeu que ara se li donen molt diversos sentits que no tenen rès que veure amb el seu sentit propi. Pels uns, és literària tota cosa escrita en paper no comercial. Per altres, lo que escriuen els qui no fan rès. Algú anomena literari lo que no entén o troba una mica tòrbol. Hi hà qui té per literat a l'home qui escriu en els diaris, com hi hà qui creu de bona fè que ho és tothom que du un llibre a les mans, a la butxaca o sota l'aixella. El concepte de la literatura s'ha fet, doncs, massa extens per a que's pugui definir. Molt ens costaria retornar-lo a son propi i antic domini natural. Perquè la literatura sofreix de dos mals: el de la manca d'una disciplina col·lectiva com la que donava cohesió als gremis de ferrers o de pellaires, abans de la Constitució, i el de haver devingut un hort on hi entra tothom que li ve de gust.

La literatura hauria de tenir el seu codi civil i el seu codi penal, per a que tant les relacions pacífiques com els fets noïbles que neixen del seu exercici, fossin establerts, sospesats i trobessin la fórmula de sanció deguda. Però una anarquia, que no és pas la bona, fa tremolar tots els plànols i caïres de la literatura, des la seva forma més simple de prosa perversa a les darreres complicacions de la recerca erudita. Tothom hi té dret; tothom hi governa; tothom en fa mans i mànigues. La necessitat d'unes ordinesances literàries i d'una policia que les fassi complir, creix cada dia que passa.

No sabem pas on som. N'hi hà prou per a fer-se càrrec de l'extensió del mal amb pensar que a Catalunya hi hà a la ratlla de trescents nois qui creuen ésser poetes, i més de doscents disposats a fer-se dramaturgs de professió. En deu anys han surtit quarantatres Revistes literàries, de les quals vintinou no arribaren al segon nombre, i això sense comptar-ne varies de les quals no arribà a adonar-se'n ningú. I com la febre, aquest mal de la literatura puja i minva segons les circumstancies exteriors i en harmonia amb les crisis dels altres mals socials que tot poble organitzat sofreix avui dia.

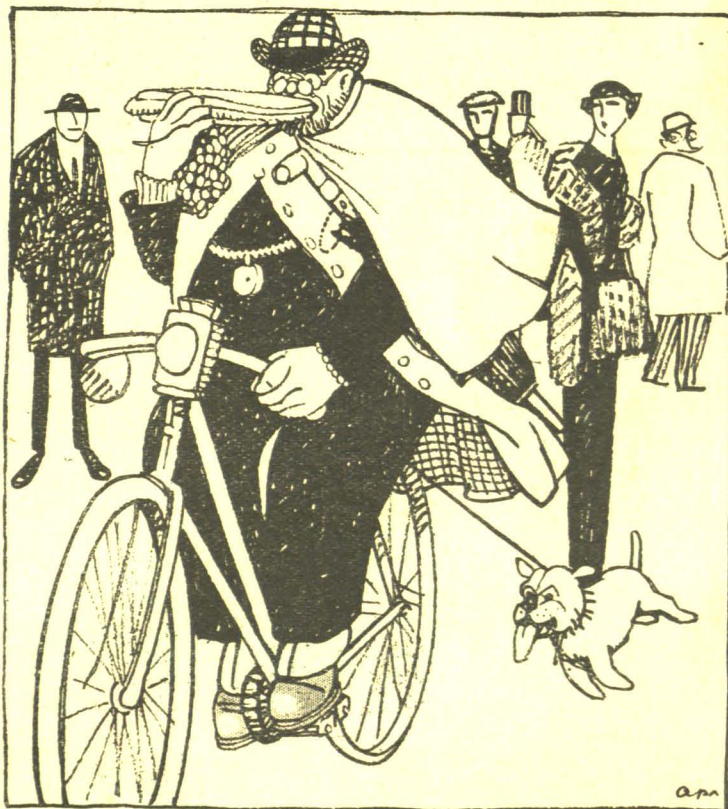
La literatura ha fet dividir els homes en dos bàndols: en homes que volen fer literatura i en homes que no pensen pas en fer literatura.

Es una primera classificació semblant a la dels animals vertebrats en vertebrats de sang calenta i en vertebrats de sang freda. Dels homes que volen fer literatura són dels qui hem de tractar. La segona classificació ens servirà per a que els termes de la qüestió establerta quedin ben clars: homes que fóra de dordre no fessin literatura i homes que és dolorós que vulguin fer literatura i en fassin poca o molta.

I amb la literatura passa lo mateix que amb la moneda. Un ministre de la reina Isabel d'Anglaterra descobrí una llei famosa: la moneda dolenta — moneda de pes o de material deficient — exclueix a la bona. Això en la circulació dins del país que sigui. La moneda bona és la que serveix per a pagar als de fóra. La mala literatura tendeix, dins de cada terra del món, a reduir la circulació de la bona literatura, encara que els de fóra no's deixin enganyar. La raó d'aquella llei, tant per la moneda com per la literatura, és: lo que és dolent costa menys que lo que és bo. Un autor dolent és gairebé sempre més fàcil d'entendre que un bon autor, per a la majoria de la gent. En els jocs florals de poble, les poesies que agraden més son les que no's mouen de les herbetes, els papellons i els dolços amors vora'l riu. En els mitings, les idees menys profundes són les que més entusiasmen. La secció més llegida de cada diari és la de *notícies generales*, que interessin a tothom perquè no tenen cap interès.

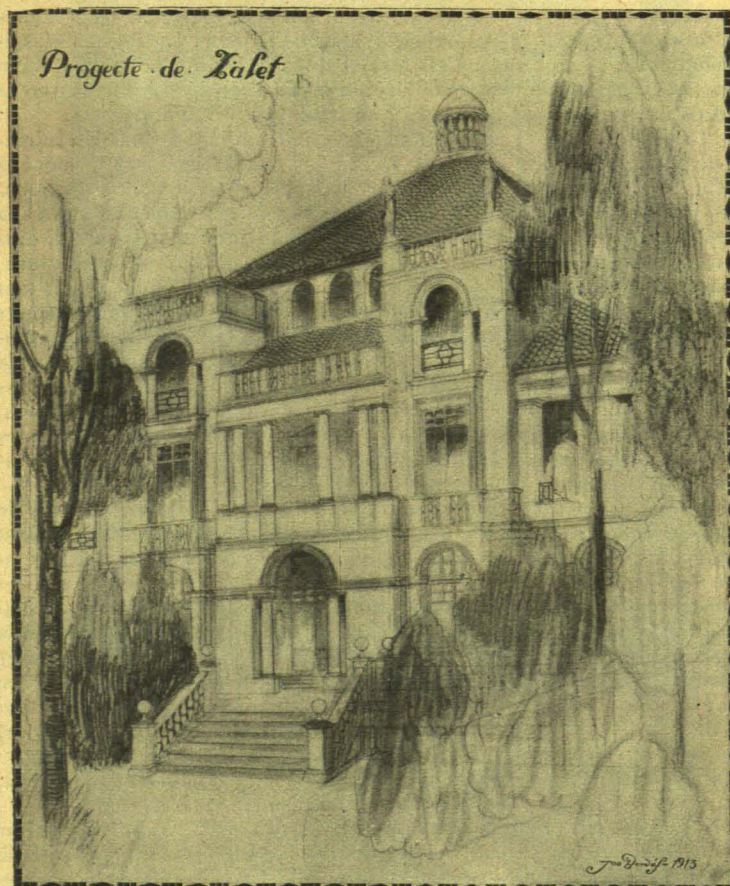
D'aquí en pervé una oposició d'interessos: els de la bona i els de la mala literatura. La lluita és natural i essencial. Nosaltres s'hem fixat que aquesta lluita no's fa com cal, que tothom crida, s'engunieja i es fadiga els braços sense moure's del lloc, sense avançar poc ni gaire. I cal moure's, cal reduir el domini de la mala literatura, cal fer caure de clatell a l'enemic, malgrat sia un home de sa casa i incapaç de fer mal a ningú, que prou que'n fa amb lo que escriu. Però tota lluita ha d'ésser organitzada, ha d'oïr a un sistema de regles, s'ha de desenrotllar en una graduada i prestablerta ordinació. Es a dir, cal una estratègia. I qui diu una estratègia, diu també una tàctica. Els romans se feren amos del món per haver trobat una llei d'estratègia i de tàctica que conforia i esverava a tots els pobles enemics. Com abans Alexandre trobà la seva, com tots els conqueridors en descobriren després de noves.

Nosaltres s'esforçarem en trobar la nostra estratègia i en establir poc a poc la nostra tàctica. Per a trobar-les ens fixarem en com se fa la literatura. I per a començar per alguna banda, començarem per la literatura del teatre, de la qual en tenim ja una mica d'experiència. Es el teatre on les regles estratègiques seràn d'execució més planera el dia que comencem a experimentar-les. Del teatre se'n pot dir que és el temple de la ciutat, o se'n pot pensar lo que devia pensar-ne Flaubert quan digué, un dia, al sortir d'un assaig de *Le candidat*: «Diu que els còmics son mancats d'intel·ligència; ¡quin erro! Els meus assaiguen fa dos mesos i ja comencen a fer gestos.» Des el sentit i simbolisme del Teatre, com a institució, fins al grau d'intel·ligència dels actors, ja vieu si hi hà un camp ben ample d'observació, un camp ben ample per a cercar-hi les regles de la nostra estratègia i de la nostra tàctica. ✽

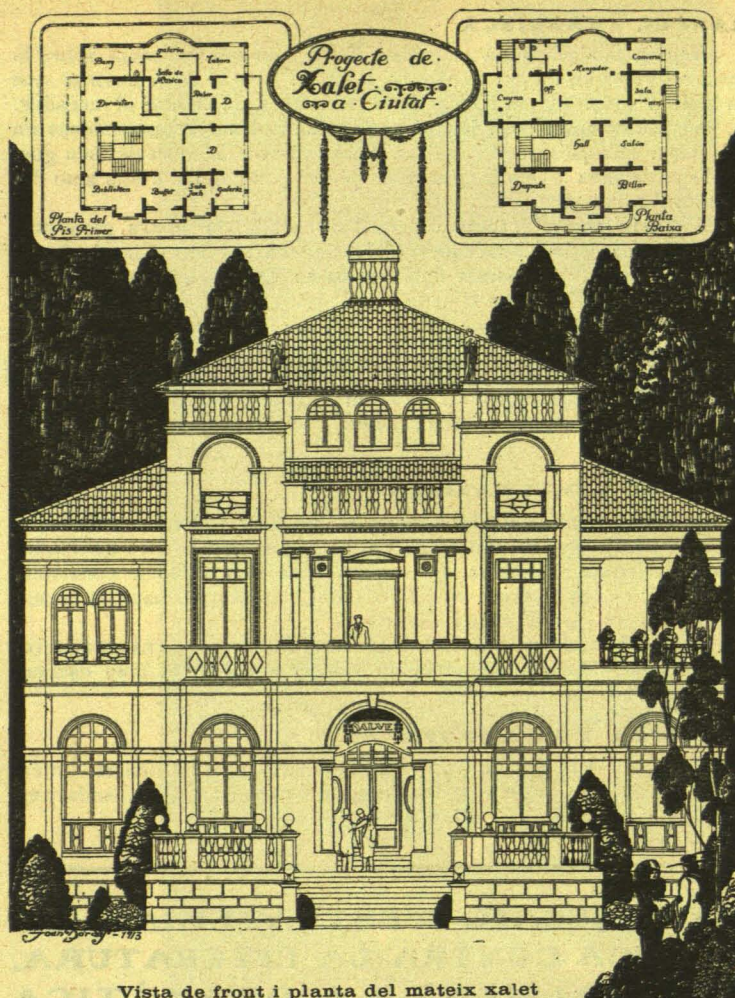

HERETGE

— Malgrat les meves idees conservadores sento'l progrés, en mi, com un foc abrasador.

Projecte de xalet, per en Joan Bordás, que figurà com un dels primers en el Concurs darrer d'Arquitectura del Centre Excursionista de Catalunya

Vista de front i planta del mateix xalet

ARQUITECTURA

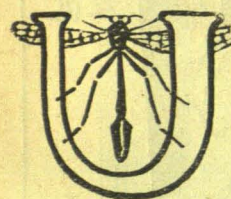
PER JOAN BORDÁS

Si la emoció i el sentiment són en nosaltres, i a nostres tècniques i disciplines no hi manca suficiència, l'obra serà nostra, del nostre poble, del nostre temps. Gireu els ulls cap a Italia, mare de tots els pobles llatins, i contempleu, amics, als mestres gloriosos que saberen nacionalitzar la perfecció.

EL SENYOR FARRIOLS I JO O LA CERÀMICA I SOS MISTERIS

PER FRANCESC QUER

II

Un hom, després d'un bon dinar ben riuat de bons vins, se sol sentir inclinat a les idees benèvoles. El senyor Farriols m'havia convidat a dinar per a així poder-me ensenyar la seva col·lecció de ceràmiques. La veritat, s'ha de confessar que'l senyor Farriols sab molt més d'escollir els cuiners que les ceràmiques. El senyor Farriols és un home excel·lent, ple de bona voluntat, qui no regateja'l preu d'una bona adquisició, però, malauradament, no està iniciat; amb una gran bona fe compra totes les *darreres novetats*, i se creu que això és la ceràmica confonent la ceràmica industrial amb la ceràmica d'art.

No, estimat senyor Farriols, la ceràmica d'art és altra cosa; vostè hauria de conèixer als Lenoble, Doate, Dalpeyrat, Lachenal i tans d'altres ceramistes moderns. Hauria de saber que encara n'hi han d'altres més modestos qui treballen pacientment, amb l'única preocupació de fer coses belles. Aquets artistes, massa desconeguts entre nosaltres, treballen

en obres ben madurades; n'estudien la forma i la materia que li convé, doncs aquí la forma decideix la materia i la patina o decoració. L'esbeltesa d'un florer demana la porcel·lana, de la mateixa manera que altra forma més austera reclama'l grès, etc.

El ceramista aporta a la realització d'una obra homogenia tots els seus coneixements, i cregui, senyor Farriols, que això no és cosa sempre fàcil. Sovint li calen ensajis interminables; ara per a tenir a punt la materia primera, ara per a acordar la pasta amb els esmalts, ara perquè caldràn unes coccions particulars per a desenrotllar tal o qual dels tons que entren en una peça. Aleshores, solament quan el foc, aqueix fantàstic col·laborador, vol otorgar la seva aquiescència, l'obra ix completa, única, bella i reposanta; és una obra personal en la que cada dia hi descobrireu noves gracies, de la que difícilment podreu separar-vos-en; i si algún dia arribeu a allunyar-la, serà amb el mateix dolor, senyor Farriols, amb que jo m'he separat del vostre excel·lent *Hermitage 1816*, quin *bouquet* me perseguirà fins als inferns.

Sincerament, amic meu: la vostra col·lecció té ben poc valor, emperò la vostra intenció no té preu. No dubto de que, millor informat, ben aviat possehireu belles coses. En quant a les de l'actual col·lecció, lo millor que podeu fer-ne és col·locar-les sobre'ls mobles, fóra de les vitrines, i ferles espolçar sovint; a no ser que'l vostre criat sia xino, jo vos asseguro, senyor F., que lograreu desfer-vos-en ràpidament... I, val a dir-ho, *inter nos*: és tan còmode el tenir sempre a mà un fals *Moustiers* per a acabar les querelles conjugals qui'ns permeten sortir de nit i tornar tard al llit...

L'art és el medi més segur d'isolar-se del món, i de penetrar-hi.

L'amor a la veritat se coneix en que per tot arreu sab trobar i estimar quelcom de bo.

L'imaginació, sols l'art (i especialment la poesia) pot regir-la. No hi ha res més temible que l'imaginació sense gust.

J. W. GOETHE

L'HOME MINA

PER C. DE DOMÈNEC

L senyor Baliu és un enginyer quasi tocat. Té espatllada tota la mecànica de la cervellera. Té, a més, la mania de la molta feina. D'això se'n aprofiten certa gent, qui viuen a costelles seves, i que darrerament li feren creure que una casa de Londres importantíssima li encarregava la compra d'una mina de mercuri.

En Pep Borinagues i C.^a que, més que un home, és una raó social explotadora de la bona fè del ric enginyer senyor Baliu, i, per damunt de tot, l'autor de la famosa carta de Londres, deia un dia al senyor Baliu:

— Desenganyis, senyor Baliu, il·lustre enginyer: és difícil trobar la mina que'm demana.

— Doncs la necessito de precís. Altrament, me posa en una terrible i complicada situació amb la casa que vostè coneix...

— Home... Se ho pren massa a la valenta...

— ¡I cà! ¡Vostè no coneix als anglesos! Rè: viva o morta, necessito aquesta mina abans de vintiquatre hores. El meu honor, la meua reputació...

— ¡Viva o morta! Consideri, senyor Baliu... ¡Viva o morta!... ¿De què la vol vostè la mina? ¿No la vol pas, me sembla, de catró, de sofregits, de serradures, o de seu, que són coses impossibles?

— Ni sisquera de llautó: la vull d'argent-viu.

— Demà li portaré.

— Li agrairé com vostè no's pot pensar: amb tota mon ànima.

I a l'ensendemà, en Pep Borinagues se presentà a càl senyor Baliu, enginyer, per a anunciar-li que havia trobat la mina.

— ¿Què? ¿Ja la té? Es extraordinari vostè. ¿On són la nota, la Memoria i els plànols?

— Si vol els faré entrar.

— ¿Aon els farà entrar?

— Aquí, an aquesta sala.

— Però, ¿què sab lo que diu, sant cristià? ¿Què ha perdut l'enteniment? ¿Que no té nocions de lo que són l'esma i el seny? ¿Una mina que camina!

— Sí, senyor; ¿què té de particular? Ho trobo natural. A més, vostè'm digué ahir: viva o morta, porti-m una mina. Jo compleixo la paraula. Li porto viva...

— ... A veure.

— Senyor Plandiula, fassi el favor d'entrar.

I el senyor Plandiula, amb les calces graciosament curtes, una veritable disbauxa de bigotis poblats, espessos i ombrios com un reconet selvatj dels Pirineus, uns ullets rodons i petits de rata saïarda, el nas de bleda-rave, la panxa propincua i bombada, entrà amb un saltironet que li era peculiar.

— Senyor Baliu, aquí té a la mina viva—digué en Pep Borinagues.

— ¿Còm està, senyor Mina?

— Així: amb el filó...

— ¿Ja ho sab ben bé el que vostè és mina?

— Home: d'argent-viu, m'ha dit el senyor Borinagues.

— ¿Vol dir?

— ¡Pésim!

Immediatament, el senyor Baliu pesa la seva mina i, cosa quasibé folla, la mina viva pesa incalculablement; acaba amb tots els pesos de la bàscula del senyor Baliu i els del seu veí. Allò convenç. En Pep Borinagues somriu triomfant. L'enginyer reflexiona una estona i fa càlculs. De sobte diu:

— Molt bé. Esperis. Ara'l cubicaré.

El senyor Baliu començà per treure'l teodolit i fer les seves mesures al Nord, les altres al Sur i les demés, segons el meridià de Greenwich, anotant amb vera cura la suposada orientació del filó.

— ¡Caram! ¡Caram! ¡Caram! ¡Còm me podia anar a figurar jo...! ¿Una mina mòbil i que parla! Això despassa totes les meves previsions possibles i mai n'he llegit res en els tractadistes. ¡Caram! ¡Caram! ¡Caram!...

I el senyor Baliu, vinga de nou pendre mides de la mina Plandiula, qui no deia un mot, però feia rodar aquells ullets de rata saïarda.

— Miri-se-la bé, senyor Baliu, miri-se-la bé; en confiança, demani. ¿Potser necessitaria alguna cosa més?—digué en Pep Borinagues.

— Home, sí; necessito una mostra de mineral.

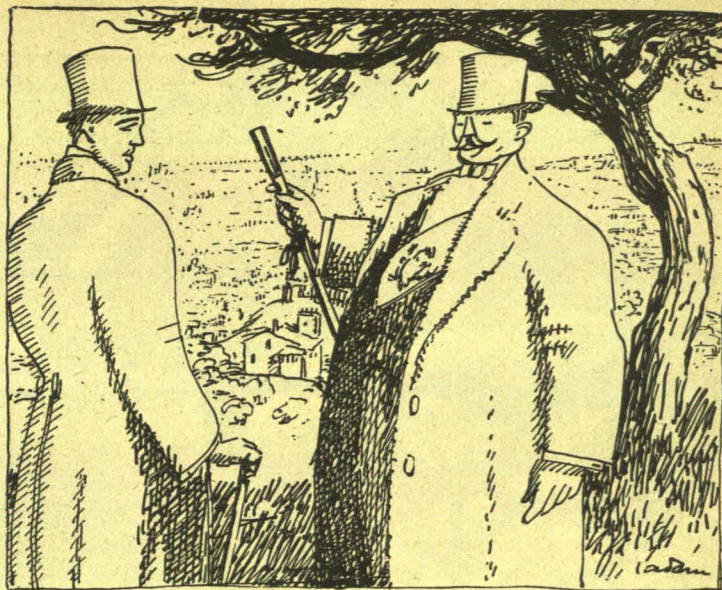
— Això rai. Estornudi, senyor Plandiula.

— Amb molt gust. ¿Té cendrer vostè, senyor Baliu?

— Tingui.

El senyor Mina-Plandiula aleshores fa un estornut discret, i a dintre del cendrer hi queden dipositades unes gotes d'argent-viu que encanten.

Aquest darrer senyor examina l'argent-viu i el troba d'excel·lent qualitat: 99 per 100. L'hú per cent restant es aigua, fàcil de separar. N'hi hà prou amb paper secant per a fer el decantament.

— Barcelona, la gran ubre...

— ¡Miri ara, miri, senyor Baliu, quín prodigi! — exclama desseguia en Pep Borinagues, aixecant victoriós enlaire el cendrer, convertit en mirall convex.

— La mina queda per a mi. Vostè és una mina de miralls ademés. Tractem.

La discussió i regateig són laboriosos, però, a la fi, s'entenen els tres senyors. La mina Plandiula queda propietat del senyor Baliu; també demanaran patent per a fer miralls pel nou procediment únic de l'estornut, i establiran una fàbrica que farà la competència a l'«Espejo Catalán». Ells no necessiten màquines: no necessiten més que paper secant per a la decantació i rapè pels estornuts. ¿Quín negoci més rodó! Això és reduir gastos al mínim. I això és honrar la raça catalana, d'on han eixit eixos tres homes extraordinaris.

— Senyor Plandiula, vostè en tant que mina, se dirà Sperança Anglesa Tercera, però per a mi, sempre serà el senyor Plandiula.

I tal dit, tal fet. El senyor Baliu s'en va a la Quefatura de Mines de la Província i denuncia la mina de mercuri Sperança Anglesa Tercera, qual croquis retrat acompanya, radicant a la província de Barcelona, en un terreny tan indicat per a la producció de mercuri, com el carrer de la Corribia, núm. 53, quart pis, tercera porta, domicili de la mina, segons cèdula personal que inclueix.

El senyor Baliu ja pensa en aixamplar el negoci venent a províncies, farmàcies i laboratoris.

Una sospita se li atravessa com una espina: ¿i si se se m'acaba la mina? En Pep Borinagues el tranquilitza dient-li que no més enviant dos dies a Almadén al senyor Plandiula, aquest en té prou, per a fer provisió en cinc anys de producció intensiva.

S'establí la fàbrica i, l'home mina començava a estornudar a les vuit del matí, és cert, però un quart d'hora bastava per a convertir en miralls tots el cristalls que'l dia abans havien biselat els obrers.

Sortia a les dotze i se passejava per la Rambla, embadalit amb les floristes, les flors, les noies, el sol i tota eixa vida qui rutlla per la famosa via.

Les coses anaren així de bé per espai de quatre mesos. ¿Quín tip de guanyar diners estornudant!... però vetaquí que de sobte, fa quatre dies, amb un mirall mes gros que de costum, al senyor Plandiula se li va rompre la molla dels estornuts i la fàbrica ha tingut de plegar.

Els tres senyors estan desesperats. ¿Qualsevol cosa al qui torni la molla dels estornuts al senyor Plandiula!

— ¡Never morè! ¡Mai més! ¡Es impossible! ¡Les molles del nas aquestes, quant s'espatllen, jamai tornen a adobar-se.

— Senyor doctor, ¿consideri que ens hi va la fortuna de tots!

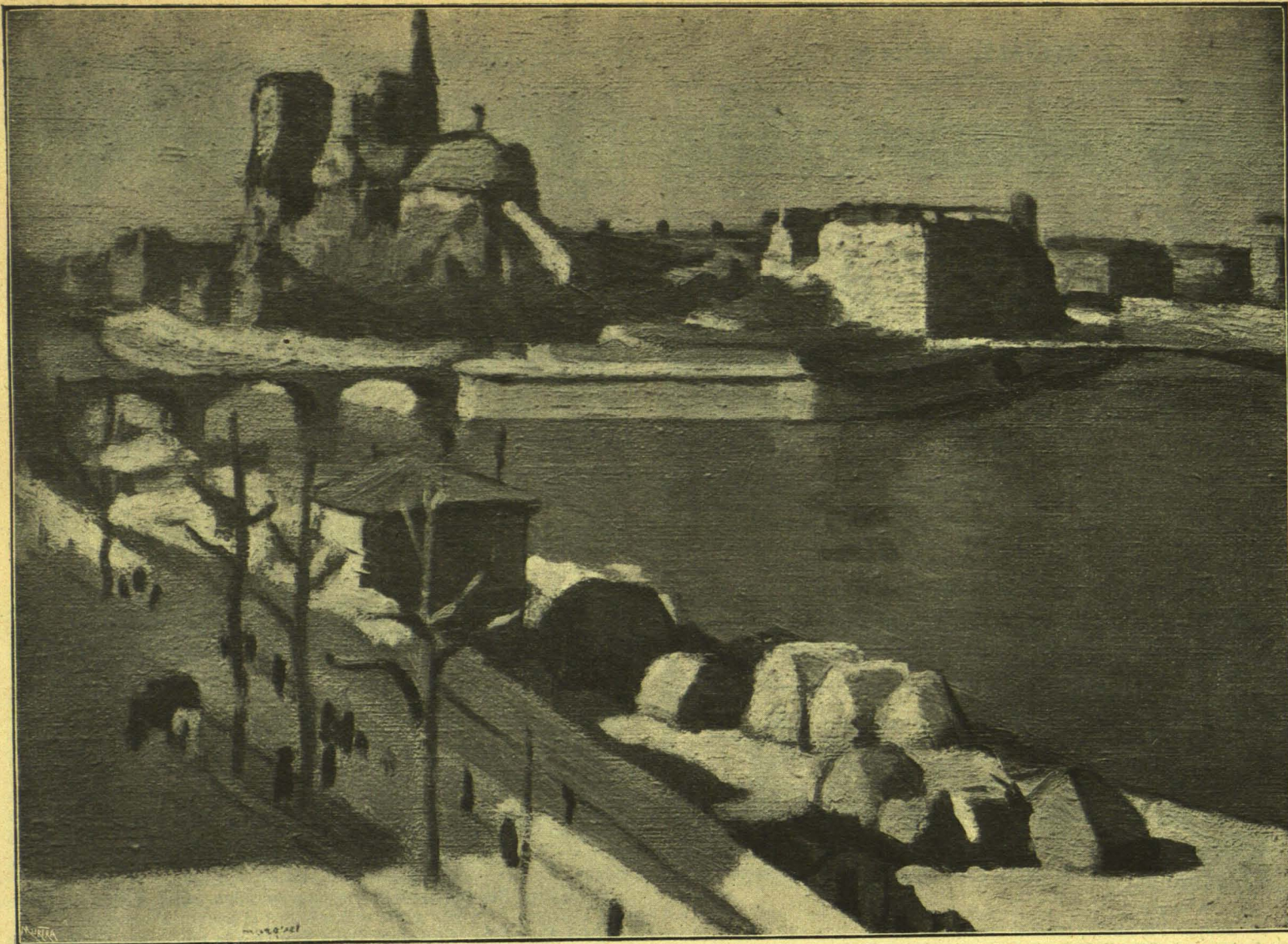
— Ho considero bé. En canvi, poden fer una cosa: canalisin al senyor Plandiula fassin-li galeries i explotin-lo com una mina usual.

El senyor Plandiula, ya ex-mina, comença a tremolar, fins que, esparverat, digué:

— ¡No! ¡Prefereisc viure en la miseria, que no pas que m'explotin!

La bella arrogancia del senyor Plandiula feu caure en basca als senyors Baliu i Borinagues. Aquests no podien comprendre com un home mina, un home dòcilment explotable, tingués opinions, a última hora, quan arribava precisament el moment de fer una fortuna.

Barcelona, Març 1914.

LA CITÉ, per Albert Marquet

FOT. PROCÉDÉ DONET, PARÍS

ALBERT MARQUET

PER JOAN SACS

Pels tons i per l'intensificació realista, però no pel procediment, l'art den Marquet arrenca dels impressionistes. En Marquet pinta en plena pasta, molt sucosa i abundant, sobre tela de textura grossa i granel·luda; afecciona el color negre com accent, els tons grisos, els paisatges bromosos i plujosos, sens perjudici de reeixir victoriosament en els espectacles amaratats de llum, especialment quan aquests viuen en la claror de mitja tarda per a avall. També pinta la figura, sobre tot la figura femenina, sensualment forta. La característica den Marquet és

l'esquematisme de la seva visió i la manera brutal i eloqüent alhora de traduirlo. Apart den Jules Flan·drin, cap dels moderns ha obtingut amb tanta senzillesa els efectes poderosos i suculents den Marquet. Són quelcom dels petits croquis que pintava el Tintoretto, però com ampliat d'un cop per la aposició dels vidres d'augment: afegim·hi an aqueixa fuga el cromatisme blau que'l venecià aplicà sols secundàriament, com tots els antics, i tindrem evocada la pintura d'aqueix poeta excels qui té en la punta dels pinzells una elegia sempre a punt per a descriure la melangia del Sena ennuolat, del París plujós, xop dels plors dels benaventurats qui des de'l cel l'anyoren.

RETRAT DEN MARQUET
PER CH. CAMOIN

ANÈCDOTES CONTEMPORÀNIES

LA MEMORIA DEN TRESSOLS

Quan el senyor Francos Rodríguez — en català Francs Roderic — fou nomenat governador civil de la província de Barcelona, una de les pri neres coses que feu a l'arribar a la capital, va ésser enterar-se de l'opinió barcelonina respecte als diferents governadors que l'han honorada amb el seu comandament.

Sabent o havent sentit a dir que l'inspector senyor Tressols era home de món i d'experiència i possessor de talent natural, el va convidar a revelar l'efecte que havien fet els ocupants del primer càrrec civil de la província i els afectes que havien despertat.

— Veiam, digui — li va dir —, parli'm amb tota franquesa: quins noms són els més estimats de la culta Barcelona.

En Tressols, acreditant el seu coneixement dels homes, li va recitar una llista de governadors estimats i admirats pels seus governats.

— Molt bé — afegí el senyor Francos —, i ara, continuant la franquesa, m'agradaria que'm parlés dels qui són citats com a homes defectuosos y no s'han guanyat, pel seu mal comportament, la simpatia de la província.

En Tressols, acabant d'acreditar el seu coneixement dels homes, va mirar fit a fit al senyor governador i, sense trigar, li va respondre amb el castellà que ell usa:

— *Da esos no man vacuerdo.*

Mai Poussin hauria sigut tan gran si no hagués tingut una doctrina.

INGRES

DES DE PARÍS

STEM sentats en l'acera del cafè d'Harcourt.

Aqueix és un cafè d'història galant i patriòtica. Quan els prussians assetjaren París, els patriotes del Barri Llatí se reunien en eix cafè per a comentar-hi els incidents de la guerra.

Un matí, quan el cafè vessava de gent, una bomba esclatà en mig dels parroquians.

Un munt de ferits foren retirats per les lliteres de l'ambulància militar; el reste dels parroquians qui no sofriren dany, se posaren a ballar amb llurs amigues per a demostrar el poc cas que'n feien de les bombes dels prussians.

Ara ja no s'hi balla en el cafè d'Harcourt, però s'hi riu

i s'hi escandalitza a diari, perquè hi acudeixen els estudiants qui no estudien i les joves qui necessiten quotidianament qui els hi digui en forma distinta les mateixes tonteries que tots els homes diem quan som presentats a una dona maca.

A mi me passa lo mateix que an aquestes dones: necessito tenir cada dia nous amics. No hi hà, per xò, cap home capaç de cultivar una amistat. Jo, al menys, quan m'he dedicat an aqueix conreu, he tingut sempre molt mala collita. Deseguida conec a la gent i m'és difícilíssim resistir la tercera conversa amb qualsevulga dels cavallers que'm presenten. Me sembla com si el món estigués poblat de monomaniacs. Cada home té un tema favorit de conversa, una idea fixa, de manera que quan un explica aqueixa idea ja no li queda res més per a dir-nos.

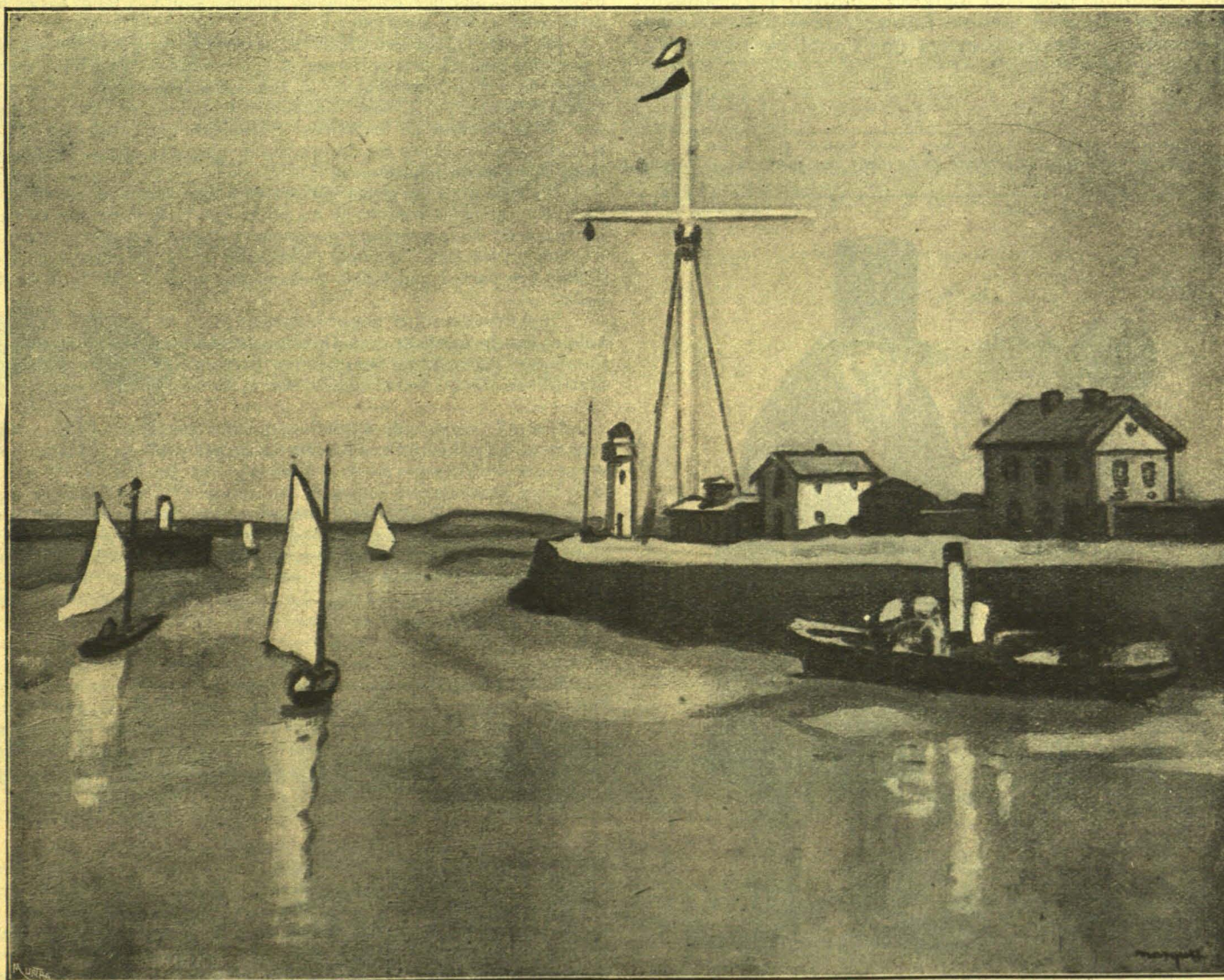
Les dones, en calitat d'amigues, són molt més agradoses; perquè canvien d'idees amb facilitat. La veritat és que no tenen idees; són presa de llurs emocions i eixes emocions se reflexen amb una claretat prodigiosa en llurs paraules i actituds.

Cada dia vaig a passar unes estones en el cafè d'Harcourt per a xerrar amb mes amigues; m'assento en l'acera que dona a la plaça de la Sorbona; la del Boul Mich no'm sembla pas tan agradable.

Avui s'han reunit quatre d'aqueixes amigues meves al voltant de la taula en que hi escric aqueixes quartetes i han parlat de coses molt interessants.

S'ha discutit la forma de les sabates, sobre tot la forma dels talons.

De les sabates havem ascendit a les mitges. Ha sigut una prudent ascensió, purament artística. Les idees artístiques

NONFLEUR, per Albert Marquet

FOT. PROCÉDÉ DONET, PARÍS

sobre les mitges i les sabates femenines són quelcom de verament transcendent encara que no ho sembli. La felicitat o la desgràcia d'una dona depèn moltes vegades de les seves sabates, dels seus talons. Per espiritual que siga una dona, sempre ens semblarà vulgar si porta talons a l'anglesa. El taló yanki, encara que més alt, no té de bon tros la gràcia ni la lleugeresa del taló Lluís XV. Les meves amigues no'n gasten pas d'altre en sabates escotades ornades d'un senzill llacet que no distreu l'atenció i deixa veure perfectament la forma del peu. Les sabates de moda de l'any passat, amb una gran civella i un adiment ridícul que cobria tota l'empeina, són certament antiestètiques.

No's pot tolerar cap llaç, cap presilla, res que interrompi la línia del peu, que ha d'amagar-se lo menys possible dins la sabata. Així opinen les meves amigues.

Sentats ja tan importants acords, havem passat a discutir el color de les mitges. Ja ha passat el regne de les mitges blanques, que resultaven lletges amb les sabates negres. Les mitges blanques sols estan bé amb sabates d'igual color. Eixes mitges, segons l'autoritzada opinió de mes amigues, sols són possibles amb trajos clars de *soirée*, però mai amb trajos de passeig.

Hi han colors intolerables per a les mitges, com per exemple el groc, el verd i el vermell. Aqueix darrer sols va bé amb vestit d'igual color. La moda anglesa de portar les mitges del mateix color de la faldilla, és un gran triomf de l'estètica britànica, que fins ara no donà pas proves d'un esquisit refinament. Tampoc se poden tolerar les mitges de colors combinats; això revela un gust deplorable. Les mitges grises, malva o morat són, al nostre entendre, les més elegants. En el Barri Llatí hi predominen les darreres, sobre tot en les models qui porten sempre les mitges del color que més agrada als pintors.

Eixes opinions que mes amigues emitiren ingènuament, tenen l'aventatge d'ésser inèdites i no serveixen als interessos de cap industrial parisenc com les que's publiquen en els periòdics de modes.

BRUMMELL

Una cosa ben dibuixada sempre és bastant ben pintada. — INGRES.

— ¿De qui porta dol?
— Se m'ha mort una dona.

ESPECTÀCLES I MITOLOGIA

den J. M. L. PICÓ

PER FRANCESC PUJOLS

O hi hà paraules al Diccionari per a enaltir com se mereix al poeta que, inspirat pel port de Barcelona, ha deixat escrit que:

*a la nit,
mes enllà de les campanes y dels cants dels
apunten els rogalls dels corns marins [galls,
com les frisances de l'auçada,*

que és ensem el poeta de l'*Intermedi galant*, del *Torment*, *Froment*, dels *Poemes del port*, de l'*Amor*, *Senyor* y dels *Espectacles i Mitologia*.

Des del seu primer llibre, collit primerenc, ens va deixar corprensos, i cada llibre que ha anat dant a l'estampa ha sigut com aquells crits de que ell fa esment quan deixa dit que:

*A cada crit
l'aire del mar panteja como una vela.*

En J. M. L. Picó té un llenguatge espaiós i mogut com les onades del mar, i la contemplació de les aigües portadores de les naus li inspira veres arrencades, com aquell vers que diu:

Oh! pia nau, alada criatura,

que's pot llegir en la darrera obra, publicada amb el títol d'*Espectacles i Mitologia*.

La condició primera i principal d'aquest poeta es el lirisme, entenent per aquesta paraula l'admirable facultat de cantar mogut per l'entusiasme i acompanyat per un instrument de musica que no és d'aquest món ni tampoc de vent, corda o percussió. El lirisme val per sí sol tant or com pesa, independentment de l'essència de la Bellesa, que's l'únic conegut que dona vida eterna a les obres d'art, però usat sense aquesta essència el lirisme mor aviat, en contes de tenir set vides com els gats, que's el major temps d'existència a que poden aspirar les obres anomenades immortals per compliment, perquè sobre la terra tot es mortal de necessitat, com les ferides.

En J. M. L. Picó, al obrir les seves ales líriques, no mira prim, i posseint com el primer i com el qui més la facultat d'infiltrar a les seves obres l'alè essencial de la Bellesa, alguna vegada que altra se llença al lirisme pel lirisme, oblidant-se de l'elixir de vida que manté la flor de la joventut de les obres. Es aquesta una propensió que patim tots els poetes i demés escriptors, i a la que, per mica que'ns descuidem, caiem sense adonar-se'n.

L'última obra del poeta que ara estudiem amb una revolada, se'ns presenta seguint la corrent de les obres que l'han precedit en l'ús de la paraula feliç d'aquest autor, que, com en totes les altres, li serveixen d'argument les fines, afinades i refinades idees del venerable Eugeni d'Ors, ver pare i padrí dels pensaments que'n J. M. L. Picó desenrotlla.

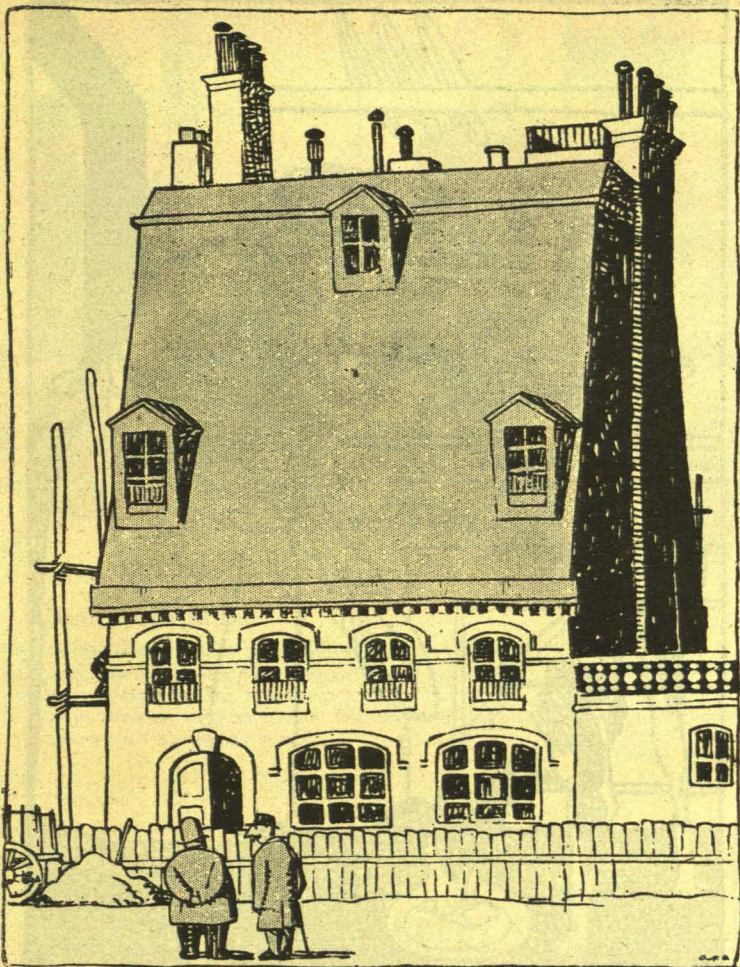
Si el fons del llibre manté les pures idees de compàs i mesura que no's cansa de predicar l'infadigable i benemèrit apòstol del bon gust a Catalunya, en la forma sembla que l'autor a última hora i en aquest últim llibre s'hagi deixat tentar per la forma desordenada del plorat Maragall.

Dintre'l terreny de l'estètica, l'ordre pertany a una graduació superior, però l'experiència, que és la mare de la ciència, ens ensenya que l'ordre, portat a la perfecció, es contrari a l'essència de la Bellesa, mentres que l'essència del desordre es essencial a aquesta gloriosa essència; lo qual ve a demostrar una vegada més que la superioritat dels accidents, no sols no pot ésser sumada a les valies essencials ni contribueix a augmentarles, sinó que a voltes se'ls torna un vent contrari que s'emporta la collita del blat i dels raïms. Tan cert y evident és aquell principi que diu: La perfecció de lo accidental és contraria a la de lo essencial.

L'ordre sol, val més que'l desordre sol; però per lo que respecta a l'essència de la Bellesa, mentres hi hà desordre hi hà esperança.

Si en Maragall va infondir en el desordre que ell va crear aquesta essència, objecte de tantes esperances, i si en J. M. L. Picó l'arriba a infondir sempre en el seu, son dues coses de les moltes que callarem, i acabarem aprofitant aquesta ocasió per a felicitar a l'autor dels *Espectacles i la Mitologia*, desitjant-li vida i salut perquè per molts anys pugui fer tant bones obres.

Casi en cada època passa en art que s'admira un principi fals, un cert tarannà, una certa manera que's posen en voga. Els cervells vulgars s'escarracen en apropiàr-se-ho. L'home sensat ho burxa, ho forada i ho menyspreua, restant apartat de la moda. Al cap d'uns anys el públic hi veu clar i aprecia la facecia com a tal. Per això cal alegrar-se de que un principi fals, de divulgació lenta i obscura, se decideixi a expressar-se en alta veu intel·ligible, doncs, desde tal moment, sa falsetat és regoneguda i proclamada; és com un floronco que reventa. — ARTUR SCHOPENHAUER.

—¿Per què fan ara, enlloc dels terrats, aquestes teulades tan incòmodes i lletges?
 —Oh, és que a París les fan així.
 —¡Ah! Així, callo.

EL MILLOR OFICI

PER XERCI

CABAVA de cumplir catorze anys, i el pare i la mare, un vespre, l'havien cridat a capítol —a capítol apart, perquè allò va posar punt a la tranquil·litat de la seva infància— i li havien dit: «¡Noi, és cosa de que decideixis quin ofici vols aprendre!», després de forces consideracions i d'haver-li fet remarcar que la veu se li enrogallava i el pèl moixí de sota'l nas se li enfosquia.

I aquella nit no va dormir; ni les altres tampoc, tractant de trobar la solució de tan greu problema. Debadés passà revista als oficis que coneixia, feu consideracions, pesà i sospesà tots els pros i contres. Els dematins el sorprenien ullerós, però sense solució.

..... Hi havia dues menes d'oficis: els uns, que feien guanyar la vida; els altres, que impedièn que'ls demés se la guanyessin. Amb els primers, els homes servien i vivotejaven; amb els segons, que eren de tot regalo, els homes se feien servir i prosperaven i posaven panxa. Però àdhuc aquests no estaven exempts d'intranquil·litat. An ell li calia

un ofici que tot i deixant-li posar greix, no li furgués el recon sensiblen de sa feble consciència i no li llevés el sòn.

Més d'una vegada se senti descoratjat i incapable de trobar la solució... ¿Ésser cotxer? No li agradava esperar, ni tenir amics, ni llegir llibres groixuts; i ell havia observat que'ls cotxes sempre s'esperen o en grupus de tres o quatre, o llegint noveles de kilo i mig el volum. ¿*Chauffeur*? A les raons anteriors, s'afegia la pell de cabra amb mànegues que l'horripilava com la pell mateixa. ¿Metge? Odiava les escales; viure en un quint pis era la creu de la seva vida, i recordava que quan va tenir l'escarlata, el metge hi va tenir de pujar: ¿de què li servia, doncs, l'haver estudiat una carrera? ¿*Engineer*? ¡Ja veia carreteres plenes de pols o fang, i màquines agitant-se sota la teranyina de corretges qui de tant en tant arpleguen un home i l'amenen cap a les rodes dentades!

Un dia va somniàr que era escriptor, que seia davant d'una taula plena de fulls de paper i que ell anava escrivint amb una ploma de paó reial immensa que sucava en el seu ventrell plè de tinta. Aquell dia se despertà tot capolat, i fruï com mai l'íntima emoció de trobar-se al davant de la taça de café amb llet i la torrada amb mantega. ¡Va esmorzar amb una gana...!

¿Paleta? Les bastides. ¿Fuster? Si els paletes corren perills damunt de les bastides ja fetes, ¡quins no han d'ésser els perills dels fusters qui les fan allà aon no n'hi hà! ¿Vigilant? Ja és bonic obrir portes, però en política no hi entenía gens... ¡i això de passar les nits a la serena!... ¿Serenó? S'ha d'estar massa vigilant. ¿Carreter? ¿Manya? ¿Tipògraf? ¿Triar un d'aquests oficis, no era triar un ofici, sinó una manera de fer vaga...! ¿Telegrafista? Tac, tac-tac, tac... s'hi posaria nerviós. I després, havia d'ésser molt pesat passar-se'l dia dient pels altres: «Arrivo aquesta nit», «Cunyat mort», «Envii fondos», i sempre lo mateix canviant les adresses. ¿Telegrafista sense fil? ¿Marconià? Va ruboritzar-se i tot seguit tingué por. Allò dels naufragis, d'ésser el darrer a baixar de bordó, i de picar les tres lletres de socors amb l'aigua fins a mitja cama, no li feia goig.

—¿Fill meu, encara no l'has triat?— li deia'l pare cada dematí.

I el fill li responia:

—No, pare; no'n trobo cap que'm vagi bé. ¡Jo'n voldria un que m'aportés força felicitat; un en el qual hi trobés aquell benestar que donen els miraments, les atencions, els bons cuidados dels altres homes...!

A la fi un dia, plè de satisfacció, radiant, el fill se presentà davant del pare i li digué:

—Pare, ja he trobat l'ofici que'm cal; el millor de tots els que's poden aprendre a Barcelona.

—¿I aquest ofici és...?

—El de veí.

—¿El de veí?

—Sí, pare; ¿no heu observat que tot se fa per a ell?

Babel

—Però i ¿que'ls passa?

—¿Que cada dia ens hi cau una moscal...

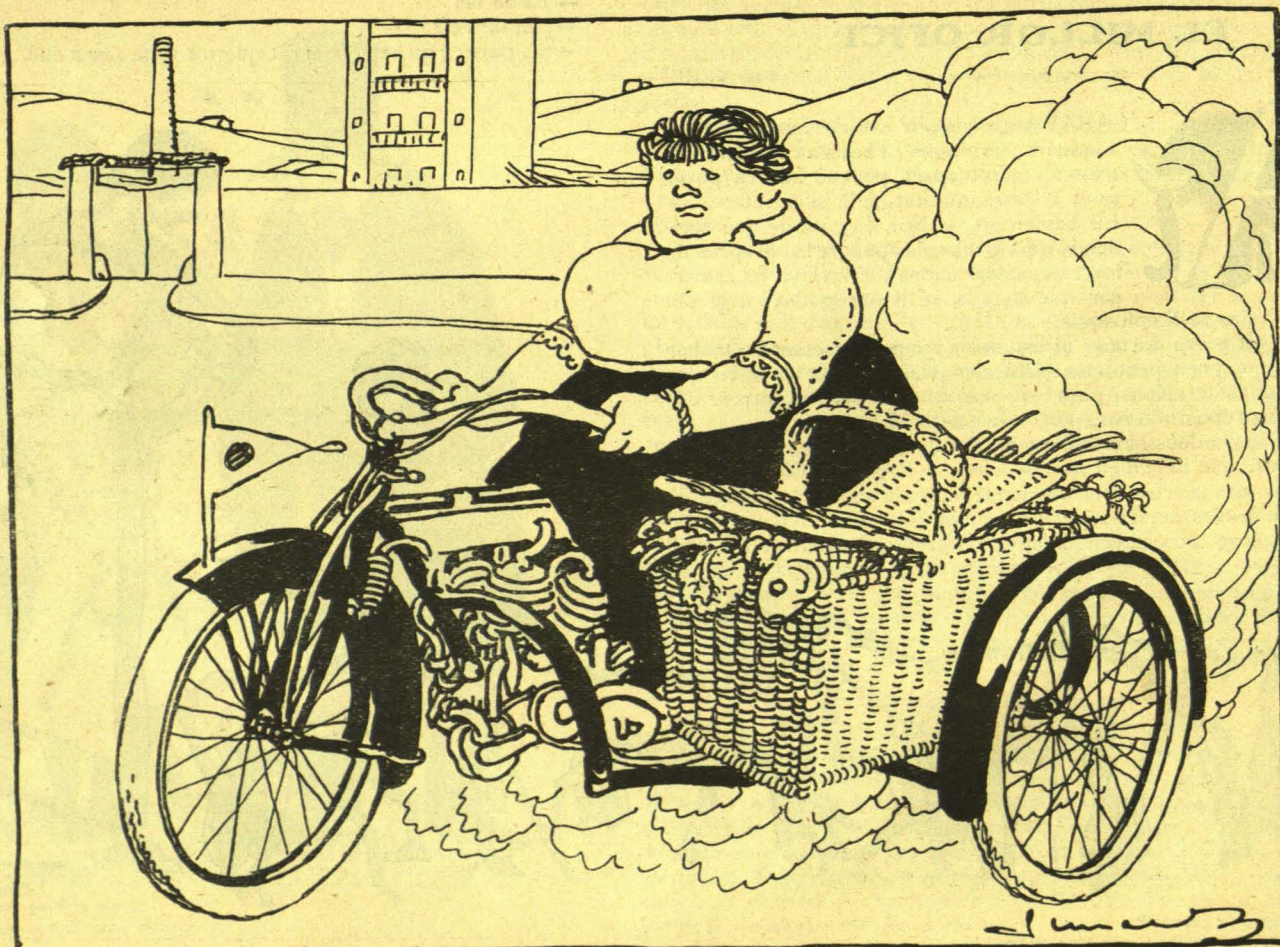
—Ja és prou que justament a vostès els pa: si això; ningú més se'n queixa...

— ¡El servei està perdut, donya Antonia!
— No me'n parli; ¡les minyones són cada dia més exigentes!...

— La nostra arreplega tots els gossots del carrer per a que l'ajudin a rentar els plats.

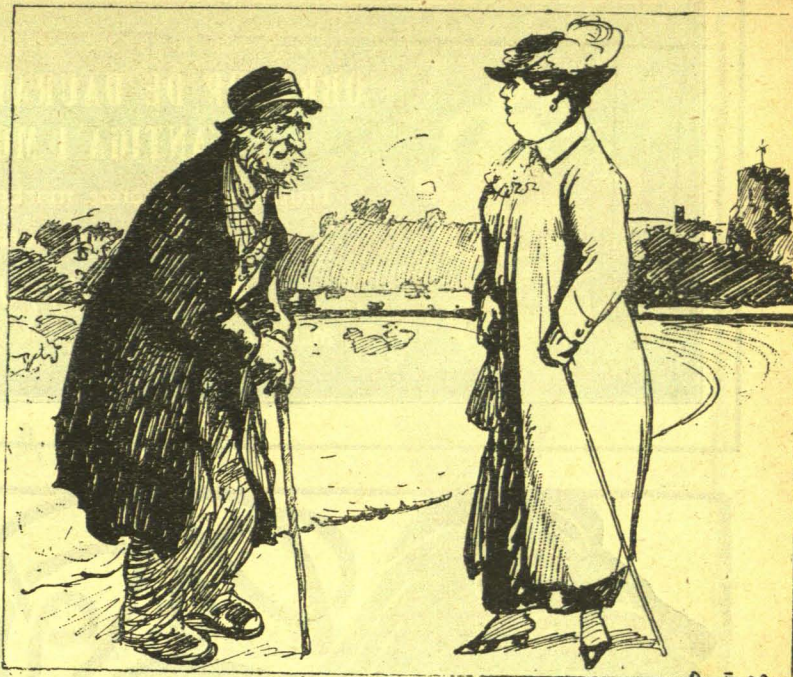
— Doncs a la nostra, per a decidir-la a anar a la plaça, l'hi havem hagut de comprar una moto de cistell.

CRISI COMERCIAL

- No, no falta res, estem plens de genre.
- Bé, però, miris el mostruari, encara que sols siga per curiositat...
- No puc, no tinc temps, mercès...
- Al menys, doncs, deixim desfer les maletes; fa quinze dies que'l passejo i encara no l'he pogut veure.

(London Opinion)

- ¿Sóu el més vell del poble? Caramba...
- Si, senyora; però, val a dir la veritat, no ho he sigut pas sempre...

(London Opinion)

MALVASÍA

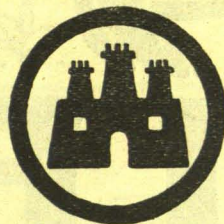
VELL

GRANS PREMIS

CULLITA

S. ROBERT I RAVENTÓS

SITGES

CORRESPONDENCIA

T. Catasús. — No publiquem altra literatura que l'humorística.

R. R. — No és prou humorístic, encara que estigui bé.

M. — Llegeixi la ratificació de la primera plana.

Casablanques. — L'Administració se'n cuidarà.

R. T. Salavert. — A Paris, 108, rue Faubg. Saint-Honoré.

Joan Camins. — Valdria més que esplanés en un article aquesta idea, que'ns sembla bona. R. Nova li publicaria de bon grat i fins li retribuiria com cal.

C. MURTRA
GRAVADOR

Hospital, 49 BARCELONA

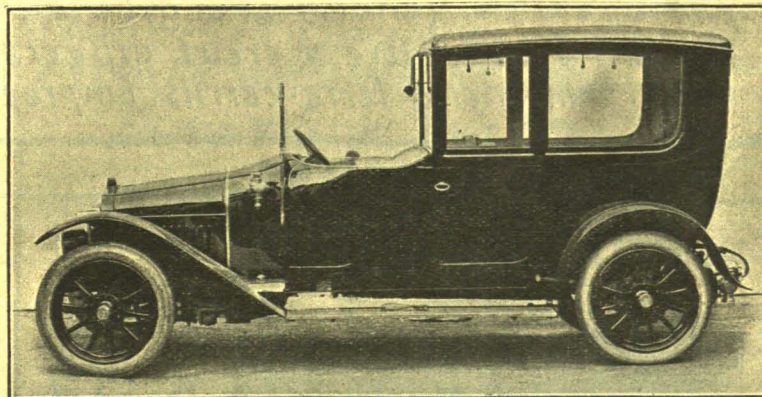
Ma FOTOGRAFIA
D'ART
ROSSELLÓ 277

IR. LORAT
Y CA
GASTRE

TRAFALGAR, 8. PRAL
APROP DE LA PLACA URQUINAONA

CARROGERÍES DE LUXE PER A AUTOMÒBILS

CASA FUNDADA EN 1900

MODEL DE LA CASA

J. ROQUETA

SEPÚLVEDA, 148 TELÉFON 503
BARCELONA

PARFUMERIE AUX FLEURS

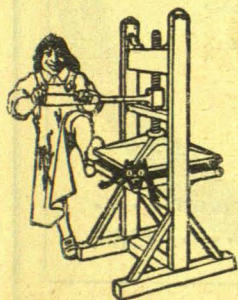
▪ Aigua de Colonia

Especialitat del FAIANS CATALÀ

LA NEOTIPIA

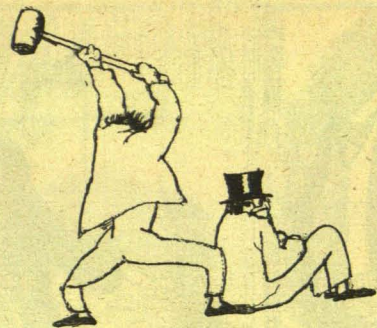
Impressions artistiques
Llibres, Fascicles, Guies
Invitaciones, Circulars
Revistes, Programmes, @

Rambla Catalunya, 116 - Teléf. 7908

**OBRADOR DE DAURATS I DECORACIÓ
ANTIGA I MODERNA**
 Imitacions a bronze, marbre, marfil i alabastre
 Especialitat en restauració d'antiguitats
A. LLUCH I J. OLIVA
 Mallorca, 286, baixos
 (entre Lluïa i Bruch) **BARCELONA**

—Qui no anuncia no vén. ¿Ho sent?

DOS LEONES

RAMBLA DE CATALUNYA 22

**FERRETERIA . FUMISTERIA . DAGUERIA . BATERIA DE CUINA . ARTICLES
 PER A VIATJE I SPORT . METALLS D'ORNAMENT . USTENSILIS DE PE-
 RUQUERIA - Vendes al engròs en totes les regions - VENDES a la ME-
 NUDA - Suministre a preus especials a Hotels . Col·legis . Comunitats . Hos-
 pitals . Companyies ferro-carrils . Empreses civils . militars i navieres .**

PRODUCTES CERÀMICS I ARTICLES SANITARIS

JOSEP CORAL
 RAJOLS ESMALTATS, BALDOSES PER A PAVI-
 MENTS, LAVABOS, RENTAMANS, WATER-CLOSETS
 Ronda de Sant Antoni, 41 i 43. - BARCELONA

Vda. de E. Texidor

Material completo para
 Arquitectura... Dibujo...
 Pintura... Decoración etc...

Ronda de Sn. Pedro 16.
 BARCELONA

Teléfono
 1289.

Faïans Català

CORTS CATALANES 615

Vaixelles

Cristalleria

Marcas i Gravats
Assortit interminable

La Pinacoteca

Corts Catalanes, 644 - Barcelona

*Ningú pot decorar amb
gust les seves parets sen-
se visitar aquesta casa*

CALÇAT PERA NENS

JOSEP OMEDES

**UNICA CASA QUE VEN LLEGITIMS
CALÇATS NORTAMERICANS DE LUXE**

SECCIÓ A MIDA

TELÈF 3514 FONTANELLA 7

Com més un home obté en el món,
menos obté fora.

Amor y vellesa poden anar junts,
pero no a un mateix temps.

Les robes va inventar-les el dimoni
per evitar al món de tornar-se massa
moral.

(London Mail)

MALA REPUTACIÓ

— La gent ha començat a murmurar que si el paisatge era romàntic, que si era sentimental, i... vetaquí... ara no passa ni un turiste per a remei.